

4. Muitinės procedūrų vykdymas ir jų muitinės priežiūra

Apskaičiuoti importo muitai bei kiti mokesčiai Lietuvoje mokami teisės aktuose, reglamentuojančiuose muitų bei mokesčių mokėjimą muitinėje, nustatyta tvarka [14].

4.3.7. Laikinojo įvežimo procedūros taikymas naudojant ATA knygelę

Laikinojo įvežimo procedūra gali būti taikoma ir naudojant ATA knygelę. ATA knygelė – tai tarptautinis dokumentas, palengvinantis laikinąjį (iki vienerių metų) prekių išvežimą, įvežimą ir tranzitą, kai prekės gabenamos į jų laikinojo įvežimo vietą ir atgal. ATA yra prancūziškų ir angliškų žodžių „Admission Temporaire / Temporary Admission“ (laikinis įvežimas) santrumpa. Įsigijus ATA knygelę nebereikia mokėti muitų ir kitų importo mokesčių, pateikti užstatų arba garantijų, įforminti eksporto deklaracijų išvežant bei reeksportuojant prekes, importo deklaracijų laikinai įvežant ir reimportuojant prekes bei tranzito deklaracijų gabenant prekes tranzitu į jų laikinojo įvežimo vietą ir atgal. Tai – patogi priemonė, naudinga ir kasdieniams verslo poreikiams tenkinti, ir svarbių tarptautinių renginių (parodų, mugių, sporto ir pramogų renginių bei kt.) metu.

ATA knygelė – tai tarptautinis tam tikrų prekių (išskyrus transporto priemones) laikinojo įvežimo dokumentas, atstojantis muitinės deklaraciją ir liudijantis, kad su juo gabenamoms prekėms taikoma tarptautinė garantija, užtikrinanti, jog pažeidus nustatytą laikinojo įvežimo procedūros atlikimo tvarką bus sumokėti už prekes nustatyti importo muitai bei mokesčiai.

Ši knygelė naudojama vadovaujantis Laikinojo įvežimo konvencija (Stambulo konvencija) arba ATA konvencija. ATA knygeles Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose šalyse išduoda verslo asociacijos (vadinamos išduodančiosiomis asociacijomis), turinčios galimybę naudotis tarptautinės garantijų grandinės, kurią administruoja Tarptautiniai prekybos rūmai (ICC), garantijomis (tokias garantijas muitinės administracijoms pateikusios asociacijos vadinamos garantuojančiosiomis asociacijomis). Dažniausiai ir išduodančiosios asociacijos, ir garantuojančiosios asociacijos yra atitinkamose valstybėse veikiančios prekybos rūmai arba jų asociacijos (Lietuvoje – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija).

ATA knygeles gali įsigyti fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę knygeles išduodančiai asociacijai paraišką ir sumokėję nustatyto dydžio draudimo

mokestį. Lietuvoje už ATA knygelės išdavimą pareiškėjas sumoka nustatyto dydžio įmoką į Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos sąskaitą.

ATA knygelę sudaro viršelis ir įvairiaspalviai lakštai, naudojami eksportui (laikinajam išvežimui), tranzitui, laikinajam įvežimui (importui), reeksportui ir reimportui įforminti. Išduodant ATA knygelę jos viršelyje ir lakštuose surašomas prekių, kurios gali būti gabenamos su atitinkama knygele, sąrašas. Atplėšiamosios ATA knygelės lakštų dalys kiekvienoje valstybėje arba muitų teritorijoje naudojamos joje atliekamoms muitinės procedūroms arba kitiems muitinės sankcionuotiems veiksams kontroliuoti. Knygelės galioja vienerius metus nuo jų išdavimo ir gali būti naudojamos daug kartų gabenant prekes į (per) kelias valstybes arba muitų teritorijas, jeigu knygelėje pakanka lakštų prekių įvežimo, išvežimo arba tranzito formalumams atlikti. ATA knygelės turėtojas arba jo įgaliotas atstovas, norėdamas papildyti knygelę naujais lakštais, turi kreiptis į ją išdavusią asociaciją. Įgaliotas asociacijos darbuotojas užpildo ir įsega į knygelę naujus lakštus, kurių reikia atsižvelgiant į atliekamos arba numatomos atlikti ATA operacijos aplinkybes. Užbaigus ATA operaciją, panaudotą ATA knygelę jos turėtojas privalo grąžinti knygelę išdavusiai asociacijai.

Jeigu ATA knygelė sunaikinama, prarandama arba pavagiama, jos turėtojas arba jo įgaliotas atstovas turi kreiptis į kompetentingą muitinės įstaigą prašydamas teisės aktuose nustatyta tvarka patikrinti kartu su ATA knygele gabentas prekes. Muitinės pareigūnas, patikrinęs prekes, įformina atitinkamą aktą. ATA knygelės turėtojas arba jo įgaliotas atstovas turi pateikti šį aktą ATA knygelę išdavusiai asociacijai su prašymu išduoti sunaikintos, prarastos arba pavogtos ATA knygelės dublikatą. ATA knygelės dublikatas išduodamas ta pačia tvarka kaip ir originalas, už jo išdavimą Lietuvoje sumokama Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos nustatyto dydžio įmoka. Jeigu išduodanti dublikatą asociacija prisiima papildomą atsakomybę, pareiškėjas privalo pateikti papildomą garantiją.

Pasibaigus ATA knygelės galiojimo laikui, jis negali būti pratęstas, ir prekės turi būti reeksportuotos arba teisės aktuose nustatyta tvarka pateiktos kitiems muitinės sankcionuotiems veiksams įforminti (juos įforminant ne nebegaliojančioje ATA knygelėje). ATA operacija gali būti tęsiama toliau pateikus muitinei išduodančiosios asociacijos išduotą papildomą ATA knygelę.

ATA knygelės pateikimas muitinei, norint taikyti laikinojo įvežimo procedūrą, yra tapatus prašymo leisti taikyti šią muitinės procedūrą pateikimui, o ATA knygelės priėmimas muitinėje (ATA knygelės laikinojo įvežimo (importo) lakšto įforminimas) – leidimo suteikimui. Muitinės nustaty-

tas laikinojo įvežimo (reeksporto) laikotarpis nurodomas ATA knygelėje. Susidarius ypatingoms aplinkybėms šis laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, tačiau jį pratęsiant negalima viršyti muitinei pateiktos arba pakaitinės (papildomos) ATA knygelės galiojimo laikotarpio.

ATA knygelės gali būti naudojamos laikinai įvežant visas prekes, kurioms taikomos Laikinojo įvežimo konvencijos (Stambulo konvencijos) arba ATA konvencijos nuostatos, pavyzdžiui:

- profesinei veiklai reikalingus daiktus (įrangą bei prietaisus, naudojamus mašinoms, agregatams, transporto priemonėms montuoti, derinti, parengti eksploatacijai, tikrinti, prižiūrėti, remontuoti ir pan.);
- prekes, kurios bus rodomos arba naudojamos parodose, mugėse, sporto varžybose arba panašiuose renginiuose;
- prekių pavyzdžius ir kt..

ATA knygelė negalioja vežant alkoholinius gėrimus, tabako gaminius, degalus, taip pat:

- prekes, kurių nenumatoma reeksportuoti iš laikinojo įvežimo valstybės (muitų teritorijos);
- transporto priemonės (išskyrus tas, kurios skirtos rodyti parodose, mugėse ir panašiuose renginiuose);
- pašto siuntas;
- prekes, kurias numatoma perdirbti, remontuoti arba naudoti gamyboje.

Muitinės departamento generalinis direktorius yra patvirtinęs ATA knygelėlių pildymo ir naudojimo Lietuvoje taisykles [27].

???

Kartojimo klausimai

1. Kokia laikinojo įvežimo procedūros esmė?
2. Kokius reikalavimus reikia įvykdyti, kad būtų galima įforminti laikinojo įvežimo procedūrą?
3. Kada laikinai įvežamos prekės visai neapmokestinamos importo muitais?
4. Kokio dydžio muitą privalu sumokėti, kai laikinai įvežamos prekės iš dalies neapmokestinamos importo muitais?
5. Kas išduoda leidimus laikinai įvežti prekes?